

Anna K. Duda

Zarys pracy mediatora szkolnego

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2019

Seria: Masz Prawo do Mediacji w Szkole

Recenzentki: dr hab. Joanna Łukasik, prof. UP
dr Karolina Czerwiec

Redakcja i korekta: Mirosława Onopiuk

Projekt okładki i ilustracje: Anna K. Duda

Niniejsza publikacja jest objęta prawami autorskimi i stanowi własność autora oraz wydawcy. Zabrania się zmieniać, kopiować i w jakikolwiek sposób wykorzystywać publikację bez pisemnej zgody właścicieli. Powielanie bez wiedzy autora i wydawcy jest niezgodne z prawem. Szanujmy prawa twórców.

Publikacja dofinansowana ze środków Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2019

ISBN 978-83-65390-89-9

DOI: 10.7366/9788365390899

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./faks 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Druk i oprawa: Fabryka Druku w Warszawie

Spis treści

Wprowadzenie	9
O mediacji w szkole	13
Czym jest mediacja?	15
Podstawy prawne mediacji szkolnych	17
Dokumenty szkolne dla mediatora	18
Zasady mediacji szkolnych – etyka mediatora szkolnego	19
Trudności etyczne w mediacjach szkolnych	23
Podsumowanie	26
Bibliografia	26
O mediatorze szkolnym	29
Nauczyciel w roli mediatora	30
Kompetencje nauczyciela w roli mediatora szkolnego	32
Zadania mediatora w przestrzeni szkoły	37
Trudności w realizacji roli	40
Podsumowanie	42
Bibliografia	42
Organizacja procesu mediacji w szkole	45
Wprowadzanie mediacji do szkoły	45
Etapy mediacji szkolnych	49
Monolog mediatora szkolnego	52
Ugoda w procesie mediacji szkolnych	53
Dokumenty mediacyjne	55
Warunki mediacji szkolnych	55
Zasady realizacji procesu mediacji w szkole	56
Rodzice w mediacjach szkolnych	59
Rola dyrektora w realizacji idei mediacji szkolnej	60
Trudności w procesie wprowadzania mediacji do szkół	61

Podsumowanie	62
Bibliografia	62
Konflikt	64
Style i strategie rozwiązywania konfliktów	68
Podmioty w mediacjach szkolnych	69
Przedmioty mediacji szkolnych	71
Podsumowanie	72
Bibliografia	72
Sprawiedliwość naprawcza w szkole	74
Sprawiedliwość naprawcza a retrybucja	74
Sprawiedliwość naprawcza w procesie wychowania	75
Konferencje sprawiedliwości naprawczej w szkole	78
Spór jako sytuacja edukacyjna	80
Wychowanie do sprawiedliwości	82
Podsumowanie	82
Bibliografia	83
Pomysł na szkolne kluby mediatora	85
Organizowanie szkolnych klubów mediatora	85
Elementy organizowania szkolnych klubów mediatora	88
Program szkolnego klubu mediatora	90
Synergia środowiska szkolnego z udziałem mediatorów	97
Współpraca wielostronna w zakresie mediacji	97
Współpraca z nauczycielami i dyrektorem w zakresie mediacji	99
Współpraca z rodzicami	101
Współpraca z mediatorami i innymi podmiotami	103
Podsumowanie	103
Bibliografia	104
Zakończenie	107
Aneks I	109
A. Scenariusz warsztatów dla rodziców (i dzieci)	
„Jak nauczyć dziecko rozwiązywać konflikty”	109
B. Ankieta dla rodziców oceniająca skuteczność mediacji szkolnych	112
C. Ankieta ewaluacyjna warsztatów	113
D. Przykładowe zaproszenie na mediację dla rodziców	115

E. Wzór zgody na udział w mediacjach dla rodziców	116
F. Wzór ugody mediacyjnej	117
G. Wzór protokołu z posiedzeń mediacyjnych w szkole	118
H. Wzór protokołu mediacyjnego z udziałem rodziców/opiekunów prawnych	119
I. Wzór certyfikatu dla uczniów będących mediatorami rówieśniczymi w ramach szkolnych klubów mediacji	120
Aneks II	121
KONSPEKT WARSZTATÓW dla uczniów „MEDIACJE JAKO SPOSÓB ROZWIĄZYWANIA KONFLIKTÓW”	121
Bibliografia	126
Plansza zasad mediacji	128
Aneks III	129
PROGRAM FESTIWALU MEDIACJI RÓWIEŚNICZYCH	129
Aneks IV	144
Standardy mediacji szkolnych opublikowane przez Rzecznika Praw Dziecka	144
Podziękowania	157
Bibliografia	158
O autorce	169